Nr. 24.

Warszawa

$\frac{4}{16}$ czerwca 1866 r.

Wychodzi w każdą sobotę.

Redakcja przy ulicy Nowy-Świat 14.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Mieliśmy zupełną rację utrzymując, że giełdy doszły do cen wyczekiwania, w których do chwili stanowczéj już tylko wahania możebne. Otóż dziś kiedy chwila ta zdaje się być bardzo bliską, kiedy nawet nastąpiło wzajemne odwołanie posłów z Wiednia i Berlina, w kursach nie widzimy wielkich odskoków; objawiają się tylko pewne kierunki. I tak, kiedy renta francuska (3%) znów spada ($62,^{90}$), włoska zaczyna się podnosić ($37,^{30}$). Bilans banku francuskiego szczególne przedstawia zjawisko: fundusz metaliczny wzrasta (563 m. fr.), pomimo niską stopę skupową; zwiększają się obok tego z jednéj strony rachunki bieżące prywatne ($378\frac{1}{2}$/m. fr.) — co świadczy o rozsądnéj rezerwie niektórych kapitalistów; z drugiéj portfel ($762,^{8}$/m.) i obieg biletów ($936\frac{1}{2}$/m.)— symptom ruchliwości interesów. Portfel zresztą napełnił się chwilowo skutkiem napływu inkasy do likwidacji miesięcznéj.

W banku angielskim zwiększyły się znakomicie rachunki bieżące i portfel. Fundusz metaliczny ($296,^{9}$/m. fr.) stanowi $22,^{3}$% wymagalnych zobowiązań; kiedy w b. francuskim stosunek ten wynosi $41,^{3}$%. Zjawisko to, zostające w odwrotnym stosunku z tak różną stopą procentową obu banków (4 — 10%), zwraca na siebie uwagę powszechną, jako bezprzykładne w dziejach finansowości, i może poprowadzi do zbadania téj niezmiernie ważnéj dla świata przemysłowego kwestji: *czy nie przesadzono ruchoméj skali procentu?* Czy środek ten gwałtowny nie wyniszcza sił pracy narodowéj, zamiast je regulować?

Nasz targ pieniężny pod wpływem giełdy berlińskiéj zostający, pozostał jéj wierny dziś nawet, kiedy tamta prawie bezczynna, — i zgodnie z nią obniża znacznie walutę austrjacką. Jedne tylko wexle wiedeńskie spadły, inne się podniosły.

I tak:

wexle na Berlin	z ter. 2 m.	$149,^{9}$%;	a vista	$152,^{15}$%
„ „ Hamburg	„	$149,^{1}$	—	$150,^{8}$
„ „ Paryż	„	$149,^{3}$	—	$150,^{3}$
„ „ Londyn	z ter. 3 m.	$148,^{3}$	—	152

Sprostowanie. W artykule wstępnym Nr. 23, wiersz 23/24 zamiast *osłabiony* powinno być *zwichnięty.*

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 8—14 czerwca.

	Stopa %	PARI	Piątek 8 czerw.	Sobota 9	Poniedz. 11	Wtorek 12	Środa 13	Czwar. 14	Stosunek ost do pari na 100
			CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU						
1. Papiery publiczne.		Ruble							
a) Rządowe.									
Polskie. Obligi Skarbowe (r. 100. 250 500).	4	100	.	.	.	.	.	*81,50	*81,50
Bilety Skarbu Kr. Pol.	4 3/25	100	.	.	.	.	.	.	
Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup.	4	75	110	.	.	.	.	.	146 2/3
Cert. ban na obl. cz. *A* (z.300) z kup.	5	45	55	.	.	.	.	.	122 1/5
„ „ „ *B* (z. 200)	0	30	28	.	.	.	.	.	93 1/3
	5	30	35,50	.	.	.	.	.	118 1/3
Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy).	0	100	45	.	.	.	.	.	45
Listy likwid. (r 100. 250. 500. 1000)	4	100	.	.	60	60	60	60,25	60 1/4
kupon	.	.	.	.	.	.	.	0,15 5/9	.
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)............	5	100	*84	.	.	.	.	.	*84
6-ta pożyczka	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	109,25	.	.	109,50	109,66	110	110
„ „ z 1866 r......	5	.	104,50	104,50	105,25	.	105,25	105,50	105 1/2
Metaliki (300) lutowe	4	100	101	101	101	101	101	100,75	100 3/4
Metaliki (300) sierpniowe	4	100	101,50	101,25	101,17	101,17	101,17	101	101
Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)..	5	100	.	.	.	.	.	*86,50	*86 1/2
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie. Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000).	4	100	.	.	82,83	.	82,85	82,83	82 5/6
„ „ „ ser. 2	4	100	.	81,92	81,83	82	.	.	82
kupon............	.	.	.	.	.	.	.	1,91 1/9	.
Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	.	62	.	.	64,75	.	107 9/10
„ „ W-B. (100. 150) ...	4	100	.	.	.	.	.	*60	*60
„ „ Teresp. (100).. ..	5	100	.	.	.	.	.	*93,25	*93 1/4
„ „ Łodzk. (100)	5	100	.	.	93,50	93,50	.	.	93 1/2
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	127	.	.	.	.	.	101 3/5
Obligi D. Ż. W-Peters. (125. 500).	4 1/2	100	98	.	.	.	.	.	98
2. Wexle.									
Berlin........(Tal. 100) 2 mies	.	92,857	139,20	139,35	139.05	139,35	139,20	139,20	149 9/10
Gdańsk....... (100) „	.	92,857	.	.	138,45	.	.	.	149 1/10
Hamburg .....(M. B. 300) „	.	140,855	210	.	.	.	.	.	149 1/10
Londyn....... (Ł. 1) 3 „	.	6,304	9,35	9,39	9,35	9,35	9,36	9,35	148 1/3
Paryż ....(Fran. 300) 2 „	.	75,214	.	.	.	.	.	112,35	149 1/3
Wiedeń....... (Gul. 150) „	.	92,857	.	.	.	.	.	*101,70	*109 1/2
Petersburg....(Rub. 100) 1 „	.	100	99	.	.	.	.	.	99
3. Monety.									
Półimperjał.....................	.	5,15	7,45	.	.	.	.	.	144 1/2
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	.	.	.
Dukat holenderski...............	.	3	4,20	.	.	.	.	.	140
Rubel srebrny..................	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski...................	.	0,92.857	.	.	.	.	.	.	.
Gulden austrjacki	.	0,62.906	.	.	.	.	.	.	.

STOPA SKUPU:	Warszawa.	Peter.	Londyn	Paryż.	Wiedeń.	Berlin.	Frankfurt.	Hamburg.
bankowa:	6%	6	10	4	5	9	7	6 3/4
giełdowa:	—	7	10	4	5	8 3/4	6	7

DOCHODY DRÓG ŻELAZNYCH WARSZAWSKO-WIEDEŃSKIÉJ I W.-BYDGOSKIÉJ,

za m. maj 1866 r.

		W.-Wied.		*W.-Bydg.*
Z przewozu osób....	rubli	62 105, 92½	.....	13.706, 07½
— towarów	—	108.661, 37	.....	14.597, 39
Różne dochody	—	7.485, 33	.....	8.779, 49½
Razem	—	178.252, 62½	.....	37.082, 96
W tymże miesiącu 1865 r.	—	180.398, 20½	.....	37.808, 06
Zatém w 1866 ~~więcéj~~ mniéj....	—	2.145, 58	.....	725, 10

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 5 Czerwca.	w ciągu tygodnia przyb. (+) ub.(—)	w d. 12 Czerwca.
	r u	b l	i
1. **Skup:** Portfel *a)* wexli krajowych..	1.195.847, 15	+ 143.519, 02½ — 130.255, 47½	1.209.110, 70
1. **Skup:** Portfel *b)* „ zagranicznych	179.854, 67½	+ 377.130, 05½	556.984, 73
2. **Zaliczenia** na papiery publiczne ...	1.451.786, 12	+ 40.086, 72 — 44.469, 78	1.447.403, 06
3 „ na zast. towarów *a)* wełny .	56.952, 58½	— 2.590	54.362, 58½
3 „ na zast. towarów *b)* in. tow.	220.348, 59½	+ 14.500 — 1.840	233.008, 59½
Łącznie (3)	277.301, 18	+ 10.070	287.371, 18
4. „ „ kosztowności ..	539.521, 75	+ 6.875, 99 — 16.561, 88	529.835, 86
5. **Otwarte kredyta**	3.854.767, 72¼	+ 418.816, 27¾ — 561.258, 17½	3.712.325, 82½
6. **Kasa:** Monety srebrne	2.774.634, 02¾	— 3.050, 94¾	2.771.583, 08
„ złote	29.978, 14	—	29.978, 14
Bilety Banku Polskiego	906.268	+ 5.880	911.148
„ Kred. Cesarstwa	700.187	— 142.990	557.197
Łącznie (6)	4.411.067, 16¾	— 140.160, 94¾	4.269.906, 22

BILANS BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO,

w d. 30/31 maja.

STAN CZYNNY

	B. francuski.	B. angielski
	f r a n	*k ó w*
Fundusz metaliczny.. ..	563 095201	296.969375
Portfel i zaliczenia na złoto	803.689091	836 186576
Zaliczenia na pap. publ. akcje	78.605200	271.615950
Dług skarbu i inne wart..	157.568884	375.000000
	1.602.958376	1.779.771900

STAN BIERNY

	B. francuski.	B. angielski.
	f r a n	*k ó w*
Bilety w obiegu	919.879775	650.469875
Przekazy z term. kilkod..	16.714615	13.593250
Rachunki bieżące.......	424.957700	666.389800
Kapitał zakładowy.....	182.500000	363.825000
Zysk do kapit. doliczony .	7.044776	—
Inne bierniki	51.861510	85.493975
	1.602.958376	1.779.771900

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— **Mienne.** Dokładność pojęcia o mienném, czyli tak zwaném *ażio*, pożądana jest dziś szczególnie w obec ruchliwości kursów giełdowych, w obec ciągle chwiejącéj się waluty nietylko naszéj, ale i wielu innych krajów, a stąd trudności jasnego zrozumienia stosunków pieniężnych.

Przyjęliśmy od początku w Merkurym system obliczania stosunku ostatniéj ceny rzeczywistéj każdéj wartości do jéj *pari* (ceny właściwéj, normalnéj, pierwotnéj), biorąc 100 *pari* za termin porównania. W obliczeniu *pari* niektórych walut obcych poprzestaliśmy na przybliżeniu, częścią dla samego uproszczenia (pomijając części tysiączne, jak np. co do wartości talara pruskiego i guldena austrjackiego), częścią w braku elementów do ścisłego obliczenia potrzebnych (co do M. B. hamburskich), albo wreszcie polegając na zwyczaju (co do franków).

Obecnie udokładniwszy obliczenia na zasadzie o ile można ścisłych wiadomości o stopie mennicznéj właściwych walut [1], prostujemy owe niedokładności, zwłaszcza że czynimy przytém zadość *ciekawości* Redakcji Gazety Handlowéj (przypisek do art. p. t. *Ażio i Damno* Nr. 124).

Wdzięczni za wywołanie kwestji, prosimy o wzajemność, gdyż równie ciekawi jesteśmy dla czego G. H. w swych sprawozdaniach giełdowych liczy talar za kop. 90 *pari*, a przez to podwyższa znakomicie ażio; a także dla czego obliczenia w artykule wyżéj rzeczonym podane, mają być uważane za ścisłe, skoro według naszych wiadomości wypada co następuje:

1. Według przyjętéj, na mocy konwencji monetarnéj wiedeńskiéj z d. 24 stycznia 1857, oraz prawa pruskiego z d. 4 maja t. r. stopy 30-talarowéj, z funta = 500 gramów francuskich czystego srebra wybija się 30 talarów pruskich = 45 guldenów austr. Zatém z grzywny kolońskiéj = $233,^{8555}$ gram. wypada:

talarów...	$14,^{03133}$	—nie zaś	14 jak w art.
a *guldenów*	$21,^{046995}$	„	21

2 Według równie ścisłych obliczeń wypada z grzywny kolońskiéj:

rubli....	$13,^{02909}$	„	13
mark B.	$27,^{75007}$	„	$27^5/_8 = 27,^{625}$
franków..	$51,^{96788}$	zgodnie	

Wprowadzając te dane w obliczenia waluty, według naszego systemu dla wexli zagranicznych przyjętego, otrzymujemy *pari:*

100 talarów pruskich	= *rubli*	92	*kop.*	$85,^{714}$
300 mark B. hamb	„	140	„	$85,^{467}$
1 funt sterl.	„	6	„	$30,^{414}$
300 franków	„	75	„	$21,^{428}$
150 guldenów austr.	„	92	„	$85,^{714}$

Następnie wprowadzając takie *pari* do podanego w artykule G. H. przykładu, mamy rezultat następujący:

Kursa		Różnica	Mienne: Ażio (napłata na 100)	Mienne: Damno (strata)
	rubli	*rubli*		
Berlin, 2 miesiące ...	$135,^{90}$			
+ skup 9% ...	$2,^{04}$			
a vista	$137,^{94}$	$45,^{08.286}$	$48,^{65}$ %	$32,^{68}$ %
Hamburg, 2 miesiące	$213,^{75}$			
+ skup 7% ...	$2,^{50}$			
a vista	$216,^{25}$	$75,^{39\ 533}$	$53,^{52}$ %	$34,^{86}$ %
Londyn, 3 miesiące. .	$9,^{15}$			
+ skup 10% ..	$0.^{23}$			
a vista	$9,^{38}$	$3,^{08}$	$48,^{74}$ %	$32,^{83}$ %
Paryż, 2 miesiące....	111			
+ skup 4% ...	$0,^{74}$			
a vista	$111,^{74}$	$36,^{52.572}$	$48,^{56}$ %	$32,^{68}$ %
Wiedeń, 2 miesiące .	$109,^{80}$			
+ skup 5% ...	$0,^{91.5}$			
a vista	$110,^{715}$	$17,^{85.714}$	$19,^{22}$ %	$16,^{13}$ %

Damno czyli strata na walucie względem pari, jest temże samém mienném co i *ażio*, czyli napłata, tylko inaczéj obliczaném,— i kiedy ażio pokazuje ile się dopłaca za 100 w metalu; damno przeciwnie—ile się traci na 100 w papierze.

Oznaczając przez K — kurs, P — pari, R— różnicę, z proporcji

$$1)\quad x + 100 : 100 = K : P$$
$$\text{i } 2)\quad x' \quad : 100 = R : K$$

wyprowadzamy następujące:

formuły
(1) do obliczenia napłaty (ażia) $x = \frac{100K}{P} - 100$
(2) „ straty (damna) $x' = \frac{100R}{K}$

Podstawiając z powyższego przykładu cyfry wexli berlińskich otrzymamy:

1) Napłatę $x = \frac{100 \times 137,94}{92,857} - 100 = 48,658$

2) Stratę $x' = \frac{100 \times 45,08286}{137,94} = 32,683$

(1) Między innemi: *Rechnen-und Coursbuch* v. Gerothwol—Leipzig 1860.

W drukarni Gazety Polskiéj.

Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.